

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

zo 17. marca 2011

k návrhu rozhodnutia Európskej Rady, ktorým sa mení a dopĺňa článok 136 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v súvislosti s mechanizmom pre stabilitu pre členské štáty, ktorých menou je euro

(CON/2011/24)

(2011/C 140/05)

Úvod a právny základ

Európska centrálna banka (ECB) prijala 10. januára 2011 žiadosť Európskej rady o stanovisko k návrhu rozhodnutia Európskej rady, ktorým sa mení a dopĺňa článok 136 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v súvislosti s mechanizmom pre stabilitu pre členské štáty, ktorých menou je euro ⁽¹⁾ (ďalej len „navrhované rozhodnutie“).

Právomoc ECB vydať stanovisko je založená na článku 48 ods. 6 Zmluvy o Európskej únii. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

Všeobecné pripomienky

1. Posilnený fiškálny a makroekonomický dohľad je v menovej únii vhodným nástrojom na čo najväčšie zníženie rizika kríz štátneho dlhu, ktorých rozsah a závažnosť zažila Európska únia v nedávnej minulosti. ECB na tento účel požadovala „veľký posun vpred“ v správe ekonomických záležitostí hospodárskej a menovej únie (HMÚ), ktorý by mal viesť k prehĺbeniu hospodárskej únie zodpovedajúcemu úrovni hospodárskej integrácie a vzájomnej závislosti, ktorá už existuje medzi členskými štátmi, ktorých menou je euro. ECB predstavila svoje návrhy pre takýto „veľký posun vpred“ vo svojej správe „Reinforcing economic governance in the euro area“ (*Posilnenie správy ekonomických záležitostí v eurozóne*) z 10. júna 2010 a na tento účel predložila konkrétne návrhy v stanovisku ECB CON/2011/13 zo 16. februára 2011 k reforme správy ekonomických záležitostí v Európskej únii ⁽²⁾.
2. Keďže riziko kríz štátnych dlhov ostáva aktuálne aj pri posilnenom fiškálnom a makroekonomickom dohľade, s cieľom ochrániť stabilitu eurozóny ako takej sa žiada zaviesť stály rámec riadenia kríz, ktorý môže v krajnom prípade poskytnúť dočasnú finančnú podporu členským štátom, ktorých menou je euro a ktoré zažívajú narušenie svojho prístupu k financovaniu zo strany trhu. Takýto rámec by mal mať podobu, ktorá by znížila morálny hazard na minimum a posilnila motiváciu na uskutočnenie preventívnych fiškálnych a makroekonomických úprav.
3. Členské štáty, ktorých menou je euro v nedávnej minulosti zdôraznili svoje odhodlanie konať v záujme ochrany stability eurozóny a na tento účel sa podieľali na balíku dvojstranných pôžičiek Helénskej republiky a zriadili Európsky nástroj finančnej stability (EFSF) ako dočasný medzivládny nástroj eurozóny na poskytovanie pomoci členským štátom, ktoré majú ťažkosti. EFSF existuje popri európskom finančnom stabilizačnom mechanizme (EFSM) Európskej únie a financovanie z neho poskytované

⁽¹⁾ Pozri závery Európskej rady zo 16. a 17. decembra 2010.

⁽²⁾ Zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku. Pozri tiež úvodné vyhlásenie prezidenta ECB po zasadnutí Rady guvernérov zo 4. novembra 2010.

podlieha, podobne ako aj balík pôžičiek pre Helénsku republiku, prísny podmienkam dojednaným medzi členskými štátmi, ktorý žiada o pôžičku a Európskou komisiou konajúcou v mene členských štátov, ktorých menou je euro, v spolupráci s ECB a Medzinárodným menovým fondom, a musia ho schváliť členské štáty, ktorých menou je euro a ktoré poskytujú pomoc.

4. Za týchto okolností a zdôrazňujúc svoju požiadavku ďalej posilňovať fiškálny a makroekonomický dohľad v súlade so stanoviskom CON/2011/13, ECB víta navrhované rozhodnutie. Keď navrhované rozhodnutie schvália všetky členské štáty, súčasťou Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stane nový článok 136 ods. 3. V súlade s ním sa od členských štátov, ktorých menou je euro očakáva, že zriadia stály mechanizmus, nazývaný Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM) ⁽¹⁾. ESM sa má aktívovať, ak je to nevyhnutné na ochranu stability eurozóny ako celku a dočasná finančná pomoc môže byť z jeho zdrojov poskytnutá len pri splnení prísnych podmienok. ESM nahradí súčasne EFSM a EFSF, ktoré sú dočasnými dojednaniami a budú platiť do júna 2013 alebo do dátumu ukončenia ich činnosti.
5. Navyše text nového článku 136 ods. 3 ZFEÚ, a to ešte pred nadobudnutím účinnosti, pomáha vysvetliť, a tým zároveň potvrdzuje rozsah článku 125 ZFEÚ vo vzťahu k ochrane finančnej stability eurozóny ako celku, t. j. že aktivácia dočasnej finančnej pomoci je v zásade v súlade s článkom 125 ZFEÚ, pokiaľ je to nevyhnutné pre takúto ochranu finančnej stability a v súlade s prísnymi podmienkami. Nový článok 136 ods. 3 ZFEÚ taktiež nerozširuje právomoci Únie.
6. Potrebné prípravy týkajúce sa konkrétnej podoby ESM práve prebiehajú. Účinnosť ESM by zlepšili a jeho fungovanie by uľahčili štyri črty: a) mal by byť zriadený na základe zmluvy v súlade s medzinárodným právom verejným a mali by ho schváliť členské štáty, ktorých menou je euro tak, aby bolo nutné prispôsobiť vnútroštátne právne predpisy tejto zmluve; b) pravidlá rozhodovania v rámci ESM by mali uprednostňovať výkonnosť, napr. tak, že by umožnili aktiváciu ESM po vzájomnej dohode členských štátov, ktorých menou je euro; c) ESM by mal byť schopný prijať vhodnú škálu nástrojov tak, aby mohol účinne bojovať proti šíreniu situácií akútnej nestability na trhu; d) ESM by mal dodržiavať zásady opatrného a spoľahlivého finančného riadenia a podliehať kontrole externých a interných audítorov.
7. Okrem týchto štyroch črt je základnou potrebou tiež ochrana ESM pred morálnym hazardom, ktorý je vlastný každému mechanizmu riadenia krízy. Ochrana, akou je účasť MMF na analýze udržateľnosti dlhu, vyjednávanií programu a financovaní, pevne stanovené podmienky, ktoré sú v súlade s praxou MMF a pravidelný a prísny dohľad nad dodržiavaním programu fiškálnych a makroekonomických úprav, ktorým je podmienená finančná pomoc, členskými štátmi prijímajúcimi pomoc, sú nevyhnutné na poskytnutie silných a trvácnych podnetov na spoľahlivé fiškálne a hospodárske politiky v členských štátoch, ktorých menou je euro. Takáto ochrana navyše podporuje účinnosť uvedeného posilneného rámca fiškálneho a makroekonomického dohľadu v Únii.
8. Kľúčovým prvkom návrhu rozhodnutia je to, že namiesto únijného mechanizmu ustanovuje medzivládny mechanizmus. ECB podporuje uplatnenie únijnej metódy a uvítala by, ak by sa ESM, požívajúc výhodu nadobudnutej skúsenosti, stal vo vhodnom momente únijným mechanizmom. Medzitým ECB podporuje, aby sa inštitúciám Únie vďaka ich odbornosti a zameraniu na kolektívny záujem Únie priznala prominentná úloha pri posudzovaní okolností vedúcich k aktivácii ESM a podmienok finančnej pomoci.
9. Čo sa týka úlohy ECB a Eurosystému, zatiaľ čo ECB môže podľa článku 21.2 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (ďalej len „štatút ESCB“) konať ako fiškálny zástupca ESM rovnako, ako v prípade systému strednodobej finančnej pomoci Únie ⁽²⁾, EFSM a EFSF, článok 123 ZFEÚ by neumožnil ESM, aby sa stal zmluvnou stranou Eurosystému podľa článku 18 štatútu ESCB. Vo vzťahu k tomuto druhému prvku ECB pripomína, že zákaz menového financovania

⁽¹⁾ Pozri vyhlásenie Euroskupiny z 28. novembra 2010.

⁽²⁾ Pozri bod 1, druhý pododsek stanoviska ECB CON/2009/37 z 20. apríla 2009 k návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 332/2002, ktorým sa zavádza systém strednodobej finančnej pomoci pre platobné bilancie členských štátov (Ú. v. EÚ C 106, 8.5.2009, s. 1).

podľa článku 123 ZFEÚ je jedným zo základných pilierov architektúry práva HMÚ ⁽¹⁾, jednak z dôvodu fiškálnej disciplíny členských štátov a jednak v záujme zachovania integrity jednotnej menovej politiky, ako aj nezávislosti ECB a Eurosystemu.

10. ECB vyzýva členské štáty, aby urýchlene schválili navrhované rozhodnutie tak, aby nadobudlo účinnosť tak, ako sa v ňom ustanovuje, t. j. 1. januára 2013.
11. ECB odporúča, aby sa navrhované rozhodnutie zmenilo a doplnilo z právno-technického hľadiska. V prílohe je uvedený konkrétny pozmeňujúci návrh spolu s jeho odôvodnením.

Vo Frankfurte nad Mohanom 17. marca 2011

prezident ECB
Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ Pozri Konvergenčnú správu ECB z mája 2010, s. 24.

PRÍLOHA

Pozmeňujúci návrh

Znenie, ktoré navrhla Európska rada	Zmena a doplnenie, ktoré navrhuje ECB ⁽¹⁾
Zmena a doplnenie	
Článok 2, druhý odsek	
„Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť 1. januára 2013 pod podmienkou, že boli doručené všetky oznámenia ...“	„ Článok 1 Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť 1. januára 2013 pod podmienkou, že boli doručené všetky oznámenia ...“

Odôvodnenie

V súlade s článkom 48 ods. 6 Zmluvy o EÚ, len článok 1 navrhovaného rozhodnutia nadobudne účinnosť 1. januára 2013 pod podmienkou, že vnútroštátne postupy na schválenie tohto rozhodnutia sa do tohto dňa ukončili, alebo neskoršie po ukončení týchto postupov. Článok 2, ktorý ustanovuje povinnosť členských štátov oznámiť ukončenie príslušných vnútroštátnych postupov na schválenie tohto rozhodnutia, nadobudne účinnosť, rovnako ako samotné navrhované rozhodnutie, v súlade s článkom 297 ods. 2 druhým pododsekom TFEÚ (t. j. dvadsiatym dňom po uverejnení rozhodnutia v Úradnom vestníku Európskej únie, pokiaľ nie je v navrhovanom rozhodnutí stanovený určitý deň), pretože v článku 48 ods. 6 Zmluvy o EÚ chýba odkaz na nadobudnutie účinnosti tejto osobitnej povinnosti oznamovania.

(¹) Tučným písmom sa označuje nový text, ktorý ECB navrhuje vložiť.